

2 JULI 2021

ACCOUNTANTSVERSLAG 2020

Gemeente Bernheze

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Bernheze
T.a.v. mevrouw Kilian, raadsgriffier
De Misse 6
5384 BZ HEESCH

Tilburg, 2 juli 2021

Kenmerk: DMe/NvE/StH/CWi/1049939/2105408
Behandeld door: D. Meeuwissen

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van gemeente Bernheze (hierna te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 14 augustus 2020, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2020. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Dit jaar kwamen daar nog de gevolgen van het coronavirus bij, waardoor wij niet bij u op locatie konden langskomen en alle informatie en vragen digitaal hebben moeten afstemmen. Het gevolg hiervan was een iets minder efficiënt proces vanwege de inherente beperkingen aan de digitale middelen. Desondanks denken wij dat het proces goed is verlopen. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

was getekend

drs. D.O. Meeuwissen RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

CONTROLEVERKLARING EN JAARSTUKKEN

- ▶ De jaarrekening 2020 is getrouw.
- ▶ De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.
- ▶ Ongecorrigeerde controleverschillen blijven onder de goedkeuringstolerantie.
- ▶ Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ Er is geen sprake van overschrijding op programma's, waardoor er geen sprake is van begrotingsonrechtmatigheid.
- ▶ Er is geen sprake van kredietoverschrijdingen.
- ▶ Er is geen sprake van onrechtmatigheden in het kader van Europese aanbestedingen.

RESULTAAT 2020

(x €1.000)	2020	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	19N	6.794N
Mutatie reserves	2.327V	6.463V
Resultaat	2.307V	330N

- ▶ Het resultaat is circa € 2 miljoen voordeliger dan begroot. Eén van de belangrijkste oorzaken ziet toe op uitgaven die, al dan niet wegens corona, niet zijn gerealiseerd en zijn uitgesteld.
- ▶ Een analyse van het rekeningsaldo is opgenomen op pagina 154 in de jaarrekening. In het jaarverslag is per programma een nadere toelichting opgenomen van de afwijkingen ten opzichte van begroting.

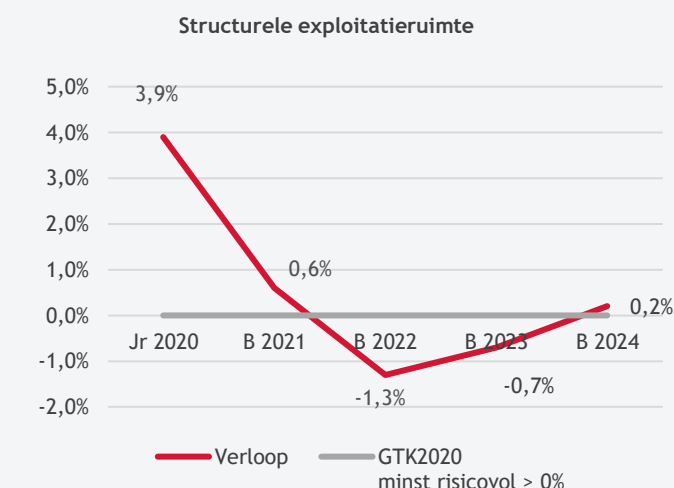
ONTWIKKELING GREX

- ▶ In 2020 is voor € 2,1 miljoen aan tussentijdse winst verantwoord. Er is geen sprake van verliesvoorzieningen op lopende grondexploitaties. De verantwoorde tussentijdse winst is met name gerealiseerd op Zwarte Molen, De Erven en Rodenburg.
- ▶ De actualisatie van de exploitatieberekeningen leidt tot een hogere verwachte totale winst van € 2,4 miljoen en heeft met name betrekking op De Erven, Zwarte Molen en Bergakkers.
- ▶ De grondprijzen en de verwachte opbrengsten zijn onderbouwd middels taxatierapporten.

ONTWIKKELING SOCIAAL DOMEIN

- ▶ Onzekerheden in Wmo ad € 451.000 hebben met name betrekking op de informatie ten aanzien van de levering van rolstoelen, scootmobielen en woonvoorziening.
- ▶ Gemeente 's-Hertogenbosch voert de Jeugdzorg voor de regio uit en ontvangt de productieverantwoordingen van de zorgaanbieders voor de deelnemende gemeenten. Uit de rapportage blijkt dat de verplichting Jeugdzorg € 116.000 lager is dan gemeente Bernheze heeft verantwoord. Voor Jeugdzorg resteert een onzekerheid ten aanzien van Jeugdzorg LTA ad € 175.000.
- ▶ Uit de accountantscontrole 2020 bij de SVB blijkt dat, net als vorig jaar, landelijk sprake is van een oordeel met beperking. De onzekerheden inzake pgb jeugd en Wmo bedragen over 2020 € 196.000.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (1/2)

COVID-19 enorme impact op boekjaar 2020.

Zie hiervoor onze managementletter en de BADO-notitie.

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen.

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in de corona paragraaf

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2020

De situatie en ontwikkelingen rond het coronavirus hebben een grote impact gehad op het afgelopen jaar en dus ook op de jaarrekening over het boekjaar 2020. Ook voor 2021 zal dit naar verwachting nog in belangrijke mate het geval zijn. Wij hebben in onze managementletter u hierover ook al geïnformeerd en zijn de afgelopen periode meerdere keren in overleg geweest met uw organisatie.

Eind februari is de BADO-notitie met betrekking COVID-19 “effecten en risico’s voor decentrale overheden” uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is behandeld in de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA en is daarmee ook richtinggevend geweest bij onze controle van de jaarrekening 2020. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](#)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar paragraaf corona in de jaarrekening en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbestedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- Ook al zijn we het digitale werken al meer dan een jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening met enige vertraging op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19 maatregelen, plezierig en constructief.
- Het proces heeft beperkte vertraging opgelopen, omdat de Nota verwachtingen accountantscontrole ten behoeve van de controle van de SiSa-regeling G4 inzake Tozo gedurende de jaarrekeningcontrole nog niet definitief was.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma’s en taakvelden.

De gemeente heeft ervoor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente Bernheze heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen. Deze paragraaf corona is in de jaarstukken opgenomen na de inleiding.

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (2/2)

Belangrijkste bevindingen

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het rijk ontvangen van € 6,9 miljoen. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het rijk. De bestedingen in het kader van de Tozo-regeling over 2020 bedragen € 1,9 miljoen voor levensonderhoud en € 149.000 verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. De gemeente Bernheze is middels een dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Meierijstad overeengekomen dat de Participatiewet en daarop gebaseerde regelgeving door gemeente Meierijstad wordt uitgevoerd. De Tozo valt hier ook onder. De accountantscontrole van de Tozo vindt plaats door de accountant van Meierijstad. Wij hebben een desk review uitgevoerd op de werkzaamheden van de accountant van Meierijstad en hebben tevens nader overleg gehad naar aanleiding van onze desk review.

Wij hebben geen bevindingen omtrent de SiSa-bijlage.

Wel merken wij op dat ten aanzien van de Tozo-gerelateerde debiteuren (saldo ultimo 2020: € 171.000) geen voorziening dubieuze debiteuren is getroffen aangezien er nog onvoldoende ervaringscijfers zijn. De gemeente Bernheze loopt hierbij het risico op oninbare vorderingen. Wij achten de impact op basis van de huidige gegevens niet materieel. Wel adviseren wij de gemeente hier in 2021 specifiek aandacht aan te besteden.

Overige corona gerelateerde bevindingen

In onze controle hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan de impact van het coronavirus op de jaarrekening 2020. Over de belangrijkste gevolgen voor uw interne beheersing hebben wij reeds in onze managementletter d.d. 29 januari 2021 aan u gerapporteerd. De impact van de onder andere de doorbetaling van zorgcontinuïteit zijn voor uw gemeente beperkt van omvang.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2020 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Bernheze een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 176.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		196	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		451	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN		175	§ 4.2
Aansluitverschil / afrekening Jeugdzorg via 's-Hertogenbosch	116		§ 4.2
Totaal	116	822	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	884	2.652	
Performance materialiteit (70% van de materialiteit)	618	N.V.T.	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	176	N.V.T.	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 176.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		196	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		451	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN		175	§ 4.2
Aansluitverschil / afrekening Jeugdzorg via 's-Hertogenbosch	116		§ 4.2
Totaal	116	822	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	884	2.652	
Performance materialiteit (70% van de materialiteit)	618	N.V.T.	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	176	N.V.T.	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

3. Resultaat & financiële positie

- 3.1 Resultaat 2020
- 3.2 Dashboard financiële positie
- 3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente
- 3.4 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2020

Resultaat 2020
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 2,6 miljoen

Belangrijkste
afwijkingen in het
resultaat 2020

Het resultaat van gemeente Bernheze over het jaar 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 2,6 miljoen voordelig. Tevens is reeds in het boekjaar € 2,2 miljoen aan tussentijdse winst op grondexploitaties verantwoord. Deze tussentijdse winst is reeds in de programmarekening opgenomen en is verantwoord in het saldo van baten en lasten ad € 19.000 nadelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2020	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	19N	6.794N	6.774V	99,7%V
Onttrekkingen reserves	9.351V	10.503V	1.153N	11,0%N
Dotatie aan reserves	7.024N	4.040N	2.984N	73,9%N
Resultaat	2.307V	330N	2.638N	798,3%N

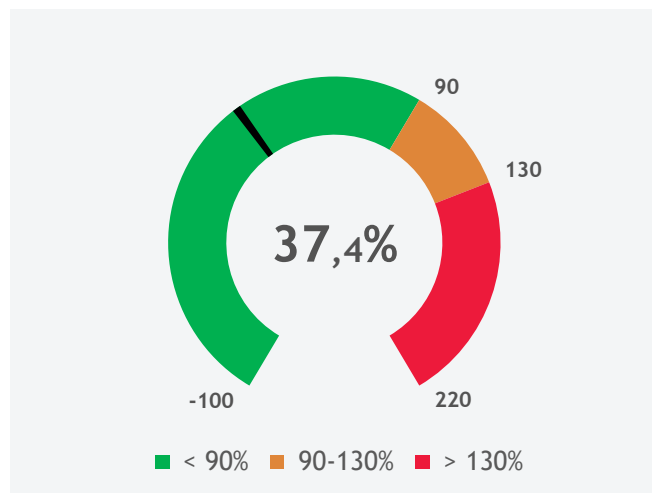
De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen zien toe op meerdere programma's. In totaal zijn er drie programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties reserves waar het resultaat meer dan € 500.000 afwijkt ten opzichte van de gewijzigde begroting. De grootste afwijkingen ten opzichte van begroting zien toe op:

- ▶ Programma Sport, cultuur en recreatie ad € 1,3 miljoen door lagere lasten en hogere inkomsten. De lagere lasten zijn met name het gevolg van werkzaamheden die, al dan niet door corona, niet zijn uitgevoerd of die niet uitgevoerd hoefden te worden waar deze wel waren begroot. Doordat er minder kosten zijn gemaakt, is de dekking uit reserves eveneens lager.
- ▶ Programma Sociaal domein ad € 2,0 miljoen door lagere lasten en lagere inkomsten. Ook hier zijn kosten, al dan niet wegens corona, niet gemaakt waar deze wel waren begroot. Voorbeelden zijn de uren Tozo of de transitie Jeugdzorg welke wordt gedekt uit de reserves.
- ▶ Algemene dekkingsmiddelen ad € 1,3 miljoen door zowel hogere inkomsten en lagere lasten. De hogere opbrengsten worden met name verklaard door de bijstelling van de algemene uitkering via de september- en decembercirculaire.
- ▶ Mutaties reserves ad € 4,1 miljoen door minder onttrekkingen en hogere dotaties dan begroot. De grootste mutaties zijn zichtbaar op de programma's bestuur en ondersteuning, Sport, cultuur en recreatie, Volksgezondheid en milieu en Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

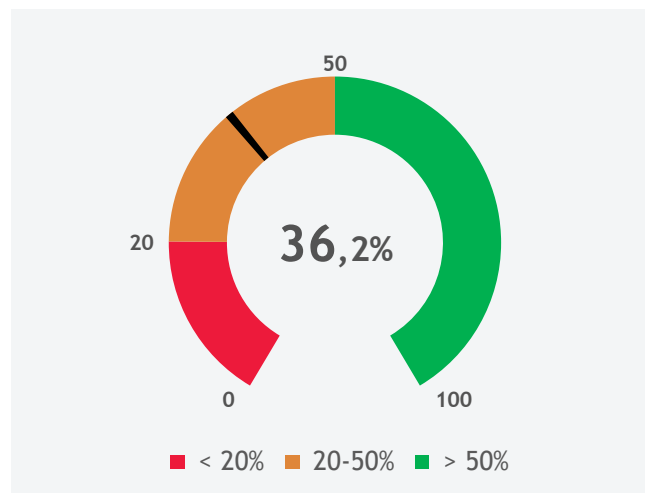
Het resultaat 2020 wijkt ongeveer 2,5% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces.

3.2 Dashboard financiële positie per 31 december 2020

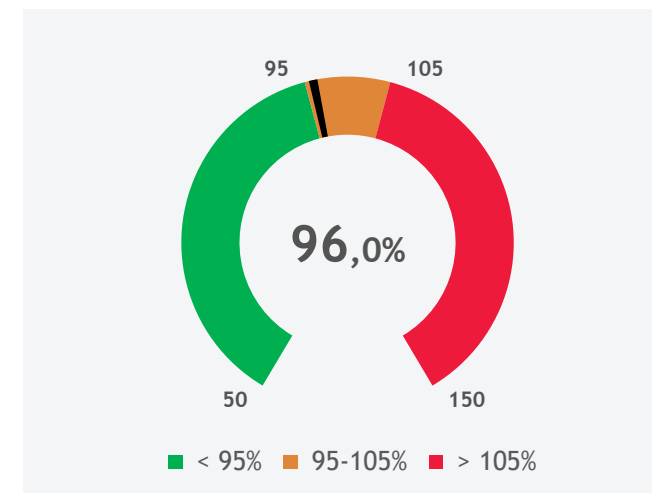
NETTO-SCHULDQUOTE

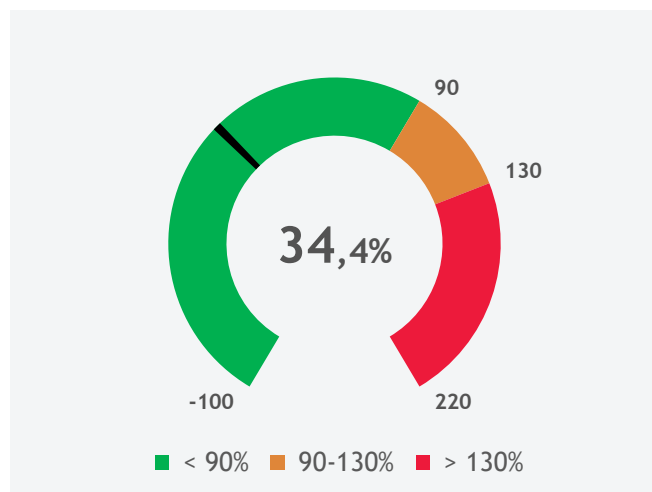
SOLVABILITEIT

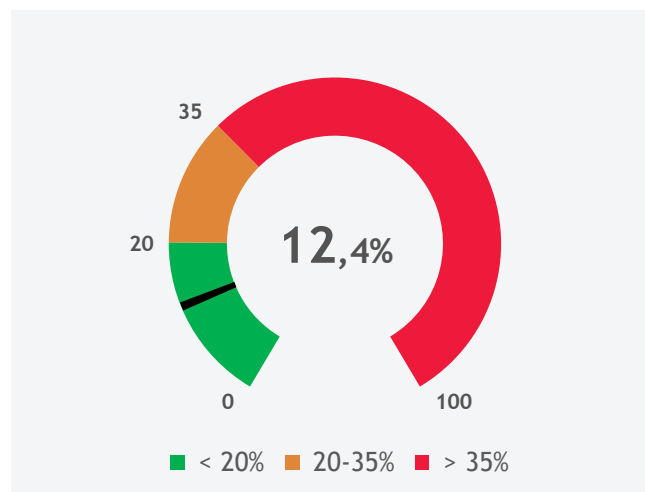
BELASTINGCAPACITEIT

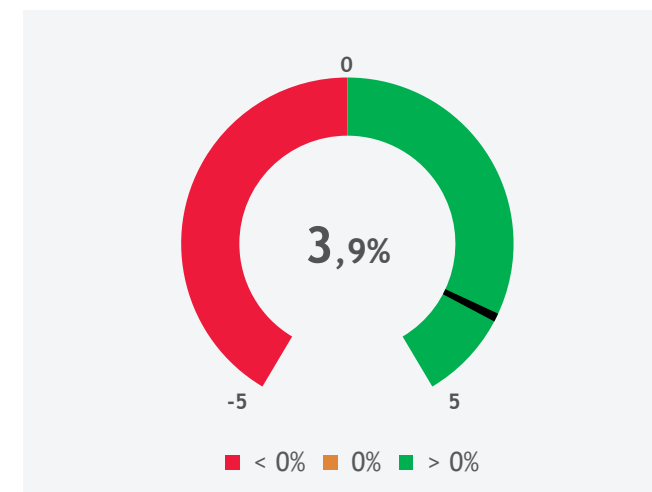
(GECORRIGEERDE) SCHULDQUOTE

GRONDEXPLOITATIE

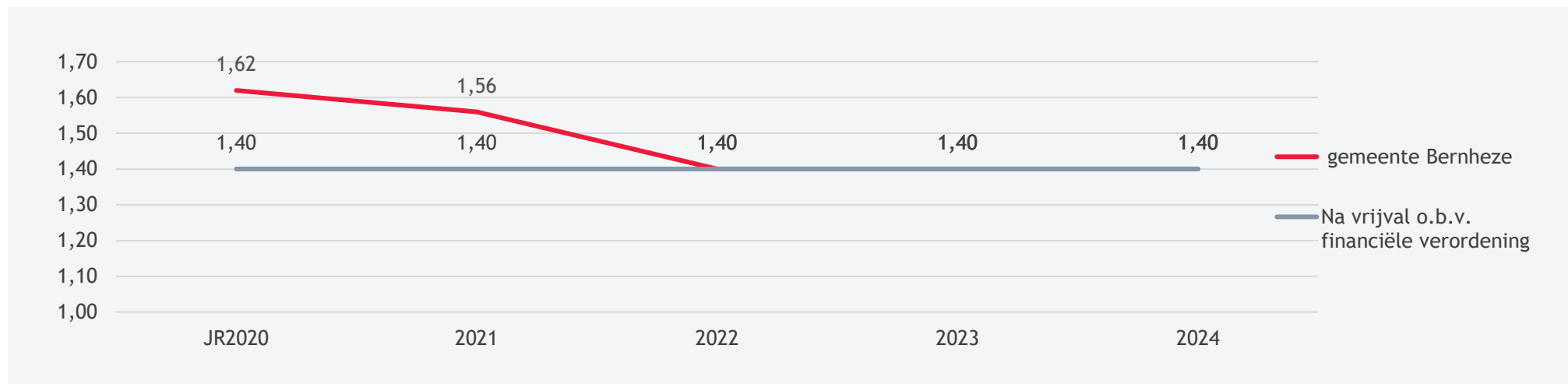

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

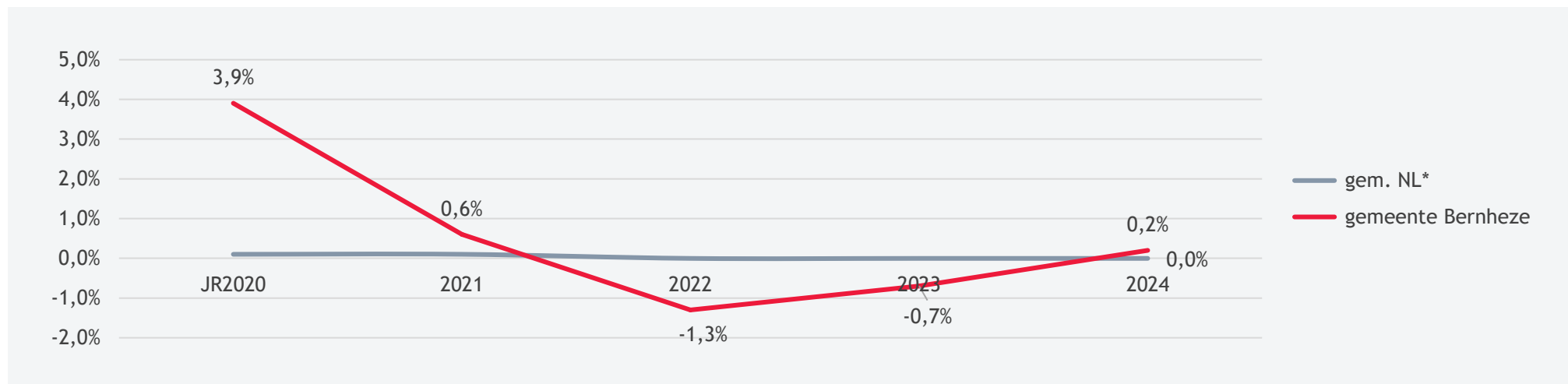

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op www.findo.nl.

3.4 Ons beeld van uw financiële positie (1/2)

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw financiële positie is voldoende

Uw weerstandsvermogen is voldoende

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente Bernheze. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 gaat gelden. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen gemeente Bernheze is voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 12,1 miljoen. In de nota reserves en voorzieningen staat de streefratio van gemeente Bernheze (voldoende, tussen 1,0 en 1,4) opgenomen. Op basis van de nota reserves en voorzieningen is per 31 december 2020 € 1,6 miljoen aan algemene weerstandsreserve vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve vrij besteedbaar. In het weerstandsvermogen ultimo 2020 is geen bedrag meegeteld van vrij aanwendbare bestemmingsreserves. In geval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Bernheze heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 7,5 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Bernheze is volgens het GTK 2020 met 1,4 voldoende te noemen. Gemeente Bernheze heeft de risico's ingeschaald op basis van kans * impact en de risico's geclassificeerd van laag naar hoog. Mede in combinatie met de risicomatrix in het intern controleplan achten wij dat de risicobeheersing van gemeente Bernheze toereikend is.

De gemeente kan aan haar langetermijn-verplichtingen voldoen. Ontwikkeling solvabiliteit is een aandachtspunt en wordt beïnvloed door de financiering van Heesch-West

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

De ontwikkeling van de structurele exploitatieruimte is een aandachtspunt

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2020 36,2% (2019: 37,0%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Bernheze in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van de gemeente Bernheze is te classificeren als neutraal en is licht gedaald ten opzichte van vorig jaar en ook in de begroting wordt tot en met 2024 rekening gehouden met een verdere daling van deze ratio. De netto-schuldquote bedraagt 37,4% (2019: 45,1%) en is licht gedaald.

De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Deze ratio is te classificeren als minst risicovol.

Gemeente Bernheze heeft voor de grondexploitatie Heesch-West een financiering afgesloten. Deze financiering is zichtbaar in de jaarrekening van gemeente Bernheze, maar de boekwaarde van de gronden zijn nog opgenomen bij de gemeenschappelijke regeling Heesch-West. In de jaarrekening van Gemeente Bernheze is een voorziening gevormd voor het aandeel in de gemeenschappelijke regeling. De gemeente Bernheze heeft de impact berekend op de netto-schuldquote en de solvabiliteit wanneer de gemeente Bernheze de boekwaarde overneemt van de Gemeenschappelijke Regeling. Op basis van deze analyse blijkt een afname van de netto-schuldquote de komende jaren met circa 5% tot 12% en een stijging van de solvabiliteit naar circa 43% tot 46%. Tevens kwalificeert Heesch-West niet als grondexploitatie, waardoor deze niet in de ratio grondexploitatie zit.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Bernheze is laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten laag is. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte van de gemeente Bernheze ligt op basis van de begroting 2021 - 2024 de komende jaren rond 0% en is in 2022 en 2023 negatief. De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding tussen de structurele baten en lasten in verhouding met de totale baten weer. De hogere lasten in het sociaal domein en de beperkte compensatie vanuit het Rijk via de algemene uitkeringen leiden bij veel gemeenten tot druk op de begroting. Tevens heeft de gemeente weinig ruimte om deze hogere lasten met eigen middelen, zoals compensatie via de belastingen, te ondervangen.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 BBV, WNT en SiSa
- 4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Nog aandachtspunten in de interne beheersing. Onze controle is vooral gegevensgericht. Zie ook managementletter 2020.

Interne beheersing en onze aanpak voor 2021

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter d.d. 29 januari 2021.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle (nog) niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven etc.).

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie de NBA heeft hiertoe een notitie “Best practice maatregelen frauderisicobeheersing voor bestuurders en toezichthouders” onderhanden. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen zoals de gemeenteraad bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude kunnen de gelegenheden tot fraude afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. Landelijk vinden er diverse pilots plaats waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude. De best practice van de NBA is erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten.

Uw gemeente kent een specifieke frauderisicoanalyse die als basis dient voor het interne controleplan. De frauderisicoanalyse wordt eens per vier jaar geactualiseerd en door het college vastgesteld en ter kennisname aan de auditcommissie gestuurd. De frauderisicoanalyse is, tezamen met het intern controleplan 2019, op 11 december 2018 door het college vastgesteld. Tevens zijn in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvormen in de begroting en het jaarverslag de belangrijkste risico's weergegeven. Ook beschikt de gemeente Bernheze over een Regeling melding vermoeden misstand 2017 als ingestelde beheersmaatregel.

Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad / auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing. Bijvoorbeeld door jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de interne audit afdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoekers.

Invoering rechtmatigheids- verantwoording 2022

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. De gemeente Bernheze wordt met ingang van het verslagjaar 2022 zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De invoeringsdatum is vanzelfsprekend onder voorbehoud van de parlementaire goedkeuring. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

Gemeente Bernheze heeft inmiddels diverse stappen genomen ter voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Er is door de ambtelijke organisatie een plan van aanpak opgesteld voor de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording en er vindt periodiek overleg plaats met collega's van andere gemeenten waarin ideeën worden uitgewisseld.

In 2019 heeft de gemeente Bernheze de eerste voorbereidingen getroffen voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. In maart 2021 heeft de ambtelijke organisatie besloten om verdere invulling te geven aan de uitvoering van de rechtmatigheidsverantwoording na afwikkeling van de jaarrekeningcontrole.

Stand van zaken binnen uw gemeente

4.2 Sociaal domein uitgelicht (1/3)

Sociaal domein 2020
bedragen circa
€ 17,6 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Bernheze met betrekking tot het sociaal domein bedragen over 2020 circa € 17,6 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2020
Jeugdzorg ZIN	€ 6,0
Wmo ZIN	€ 4,7
Pgb	€ 0,8
Participatiewet	€ 4,2
Tozo	€ 2,0
Totaal	€ 17,6

4.2 Sociaal domein uitgelicht (2/3)

Fout pgb mede
gebaseerd op
projectiebrieven

Rechtmatigheid fouten
pgb € 36.500

Financiële fouten pgb
€ 25.000

Onzekerheden pgb
geraamd op € 196.000

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2020 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Bernheze zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,46%	1,98%
Wmo	1,68%	1,87%

De financiële rechtmatigheidsfout voor pgb voor de gemeente Bernheze bedraagt circa € 26.500, bestaande uit € 8.500 Wmo en € 18.000 Jeugdzorg. Voor de getrouwheidsfouten geldt dat deze gelijk zijn voor alle gemeenten in Nederland. De financiële getrouwheidsfout bedraagt € 15.000, bestaande uit € 4.500 Wmo en € 10.500 Jeugdzorg. Daarnaast bestaat er een verschil tussen de verantwoording in de jaarrekening en de verantwoording van de SVB van gesaldeerd circa € 10.000. De totale getrouwheidsfout en rechtmatigheidsfout, respectievelijk € 25.000 en € 36.500, blijven hiermee onder de rapporteringstolerantie.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de rapportage van de SVB, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Bernheze hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 196.000. Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2020 van uw gemeente.

Onzekerheid ten aanzien van prestatielevering

Resterende onzekerheid Wmo ZIN circa
€ 451.000

Afrekening jeugdzorg
€ 116.000 te hoog

Resterende onzekerheid Jeugdzorg circa
€ 175.000

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2020 circa € 3,8 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Bernheze. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Bernheze per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol. Jaarlijks wordt door een extern bureau voor de gemeente Bernheze, in samenwerking met buurgemeenten, een cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd en wordt een klachtenregistratie bijgehouden, met als doel de kwaliteit van de zorg te verbeteren en tevens om zelf vast te kunnen stellen dat de zorg daadwerkelijk is geleverd.

Uit onze controle blijkt dat een aansluitverschil tussen de eigen administratie en het overzicht productieverantwoordingen. Dit aansluitverschil is lager dan onze rapporteringstolerantie. Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2020 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen productieverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 451.000 van de € 3,8 miljoen.

Jeugdzorg ZIN

De jeugdhulp van gemeente Bernheze is voor de regio centraal belegd bij de gemeente 's-Hertogenbosch. De gemeente 's-Hertogenbosch ontvangt voor alle deelnemende gemeenten van alle zorgaanbieders de productieverantwoordingen en controleverklaringen en gemeente Bernheze ontvangt van de accountant van gemeente 's-Hertogenbosch een rapportage met betrekking tot de lasten jeugdzorg en de uitkomsten uit de controle. De opgave van de Jeugdzorg ZIN van gemeente 's-Hertogenbosch is eind april 2020 beschikbaar gesteld aan uw gemeente. Hierdoor heeft uw gemeente geruime tijd weinig zicht gehad op de definitieve kosten voor de Jeugdzorg ZIN. Uit de verantwoording blijkt een eindafrekening van € 36.000, waar gemeente Bernheze is uitgegaan van een afrekening van € 152.000. De door gemeente Bernheze opgenomen verplichting is € 116.000 te hoog.

Op basis van de ontvangen rapportage concluderen wij dat er voldoende zekerheid is omtrent de levering van de zorg. Er resteert echter nog een onzekerheid met betrekking tot de prestatielevering Jeugdzorg LTA. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 175.000 van de € 6,0 miljoen.

Actualisatie grexen

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

Gemeente Bernheze heeft verschillende omvangrijke grondexploitaties. De balanspositie bedraagt ultimo 2020 € 10,1 miljoen (ultimo 2019: € 10,8 miljoen). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd. Tijdens de gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2020 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen. Op lopende grondexploitaties is geen sprake van een verliesvoorziening. In 2020 zijn geen omvangrijke nieuwe grondexploitaties gestart.

Voor het project Heesch-West neemt de gemeente Bernheze samen met de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch deel in de gemeenschappelijke regeling. Op grond van de prognoses van de gemeenschappelijke regeling heeft gemeente Bernheze een voorziening ad € 5,2 miljoen gevormd (ultimo 2019: € 5,2 miljoen).

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (2/3)

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Winstneming

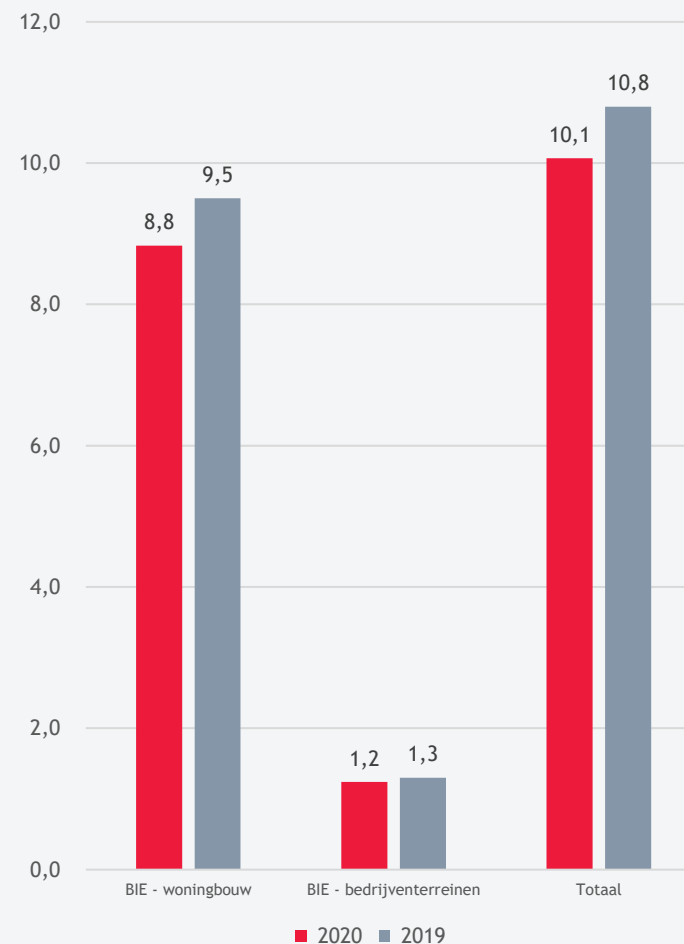
Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

In 2020 is in totaal voor € 2.051.000 aan tussentijdse winst verantwoord. De in 2020 verantwoorde tussentijdse winst ziet met name toe op Zwarte Molen (€ 690.000), De Erven (€ 516.000) en Rodenburg (€ 471.000). Er is geen sprake van terugname van eerder genomen winsten.

Een uitsplitsing van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in nevenstaand schema weergegeven. Er is sprake van één grondexploitatie bedrijventerrein (Retsel II); de overige grondexploitaties betreft woningbouw. De status per project is toegelicht in de paragraaf grondbeleid in de jaarrekening.

ONTWIKKELING NETTO BOEKWAARDE
GRONDEXPLOITATIES 2020-2019
(x € 1 miljoen)

Woningbouwplannen € 8,8 miljoen

De meeste grondexploitaties van de gemeente Bernheze bevinden zich in een ver gevorderd stadium. Hierdoor is de resterende onzekerheid ten aanzien van nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten relatief laag. De verwachte opbrengsten zijn door gemeente Bernheze onderbouwd middels taxatierapporten. Tevens zijn alle grondprijzen in 2021 onderbouwd middels taxaties.

Het grootste deel van de boekwaarde komt voor rekening van bouwgrondexploitatie De Erven (€ 5,5 miljoen). In 2020 is binnen dit project voor € 516.000 aan tussentijdse winst verantwoord op basis van de POC-methode. Voor dit project zijn zowel de kosten als opbrengsten voor circa de helft gerealiseerd. Tevens is het verwachte resultaat op dit project met € 750.000 toegenomen ten opzichte van de exploitatieberekening ultimo 2019. Op alle projecten heeft een bijstelling van het resultaat plaatsgevonden. Bij Mgr van de Hurkiaan heeft dit geleid tot een negatieve bijstelling van € 16.000 en op de overige grondexploitaties wordt een hoger resultaat verwacht van € 2,4 miljoen ten opzichte van vorig jaar.

Bedrijventerreinen € 1,2 miljoen

Gemeente Bernheze heeft één grondexploitatie bedrijventerreinen. Dit betreft Retsel II. In 2020 is het terrein bouwrijp gemaakt en zijn de kavels in de verkoop gegaan. De resterende kavels worden naar verwachting in 2021 verkocht. Op dit project wordt een positief resultaat verwacht van € 109.000.

BBV wordt nageleefd

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Bernheze de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte(n)s in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 201.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 van de gemeente Bernheze niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Bernheze voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2020. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens Bijlage B.

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 93,6 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 81,5 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschrijding van € 12,1 miljoen (13,0%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 86,8 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 81,5 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een lagere realisatie van baten van € 5,3 miljoen (6,2%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2020 is er per saldo circa € 2,3 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 2,3 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

4.5 Begrotingsrechtmatigheid (2/2)

Geen
lastenoverschrijding op
programmaniveau

Zoals blijkt uit de jaarrekening is op programma Bestuur en Ondersteuning een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren welke nagenoeg nihil is. Tevens is sprake van een overschrijding op de heffing VPB. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT <u>NIET</u> MEE IN OORDEEL	TELT <u>WEL</u> MEE IN OORDEEL
Heffing VPB (totaal € 12k)	Overschrijding past binnen het bestaande beleid; de aanslagen over de jaren 2016 tot en met 2018 zijn definitief vastgesteld.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2020 (hoofdstuk 3.1).

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Bernheze, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 14 augustus 2020 met kenmerk 'StH/NvE/DMe/MvdB/1051921/2005504'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 884.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 176.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 14 augustus 2020. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij gesteund wordt op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Bernheze. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's hebben wij in onze boardletter d.d. 29 januari 2021 uiteen gezet.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2020 van gemeente Bernheze aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring, gedateerd op 2 juli 2021, afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2020 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Bernheze zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Bernheze als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2020 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2020 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2020 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2020 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2020. In 2020 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met financiële beleidsmedewerkers, uw concerncontroller en met de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2020. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter d.d. 29 januari 2021.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

B. Bevindingen SiSa-bijlage (1)

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Bernheze heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020			
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2020			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2020			
H4	Specifieke uitkering Sport			
H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			
L5B	Regiodeals (3e tranche) - sisa medeoverheden			

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2) - Tozo

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (3) - Tozo

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl